

Remiha – In Between

En processbeskrivning

Rebecca Varhama

Examensarbete för musikpedagog (YH)-examen

Utbildningen i musik

Jakobstad 2022

EXAMENSARBETE

Författare: Rebecca Varhama

Utbildning och ort: Musik, Jakobstad

Inriktning: Musikpedagog

Handledare: Christine Sten

Titel: Remiha In between – En processbeskrivning

Datum: 29.5.2022 Sidantal: 17

Bilagor: 2

Abstrakt

Som musiker samt musikstuderande kan man stundvis tappa bort sig själv i sökandet av den egna rollen eller sitt eget sätt. I arbetet analyserar jag min egen process med att hitta sin egen väg samt att komponera egenskriven musik.

Syftet med examensarbetet är att beskriva samt analysera processen i skapandet av det egna debutalbumet. I analysen ingår de egna kompositionerna, studioinspelningarna och slutförandet av albumet.

De ledande frågorna i arbetet är hur jag som person och musiker utvecklats under denna process samt hur processen kan gynna det framtida yrket som sångpedagog.

Språk: svenska

Nyckelord: låtskrivning, inspelning, artist, debutalbum

OPINNÄYTETYÖ

Tekijä: Rebecca Varhama

Koulutus ja paikkakunta: Musiikki, Pietarsaari

Suuntautumisvaihtoehto: Musiikkipedagogi

Ohjaaja(t): Christine Sten

Nimike: Remiha In between – prosessikuvaus

Päivämäärä: 29.5.2022 Sivumäärä: 17

Liitteet: 2

Tiivistelmä

Muusikkona ja musiikkialanopiskelijana on ajoittain hetkiä jolloin voi kadottaa oman roolinsa tai oman tapansa etsimisprosessissa.

Opinnäytetyössäni analysoin omaa prosessiani oman tien löytämisen sekä oman ilmaisutapani löytämisen osalta.

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on kuvailla oman debyyttialbumin luomisprosessia.

Analyysiin sisältyy omat sävellykset, studionauhoitukset ja albumin valmiiksi tekeminen.

Pääasialliset kysymykset opinnäytetyössä ovat millaiseen kehitykseen tämä prosessi on johtanut, ihmisenä ja muusikkona sekä kuinka prosessi on hyödyttänyt työtä laulupedagogina.

Kieli: ruotsi

Avainsanat: säveltäminen, nauhoittaminen, artisti, debyyttialbumi

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
1.1	Syfte och forskningsfrågor	2
2	Forskningsmetod	2
3	Låtskrivning	2
3.1	Inside Out	5
3.2	In Between	6
3.3	Suffering.....	7
3.4	Fear can't hold us	8
3.5	Used to know	9
3.6	Speechless	10
4	Instudering, arrangering & studioprocess	10
4.1	Inspelning i studion.....	11
4.2	Spela in sång i studion.....	12

1 Inledning

Våren 2020 tog coronapandemin hela världen med storm. Skolorna stängdes, alla projekt avbokades, det blev både distansstudier samt jobb och man lärde sig vad uttrycket socialdistansering innebar. Det rådande läget i världen väckte mycket tankar om framtiden, mänskligheten och vår planet men världssituationen erbjöd också en oundviklig chans till självreflektion, en tid att blicka inåt och ett tillfälle att fundera över egna tidigare och kommande val. Under våren insåg jag att någonstans på vägen hade jag tappat glädjen för musiken och länge agerat på autopilot. Nu när det inte fanns några måsten kvar, vad ville jag egentligen göra? Vad ville jag egentligen uttrycka genom mitt musikerskap? Framför mig hade jag månader av sökande, försök till att hitta svar på de ovanställda frågorna samt att hitta tillbaka till glädjen som en gång lett mig till att börja studera musik.

Strax före årsskiftet 2020 - 2021 började jag planera min kommande examenskoncert som skulle äga rum följande vår. Redan då jag inledde mina musikpedagogstudier på Yrkehögskolan Novia hösten 2017 hade jag planerat att min examenskoncert skulle bestå av egenkomponerad musik. Men när tiden var inne hade jag ingen aning om vad min repertoar skulle innehålla för låtar. Jag hade inte skrivit egna låtar aktivt på flera år och hade nyligen accepterat de facto att jag inte är en låtskrivare utan "endast" en sångare. På en av mina sånglektioner delade jag med mig om mitt dilemma till min dåvarande sånglärare och vi spenderade sånglektionen med att diskutera artisteri samt låtskrivning. Jag berättade att jag inte längre bara ville framföra andras verk utan också hitta ett sätt att uttrycka min egen musik. Under vår diskussion insåg jag att jag satt för stort fokus på slutresultatet och totalt ignorerat själva processen. Jag bestämde mig för att ta ner mina förväntningar, inte sätta så stort fokus på att söka min musikeridentitet och tillåta mig själv att vara kreativ.

Under våren 2021 framförde jag min examenskoncert, varav sex av åtta låtar var originallåtar. Efter konserten fick jag idén att göra ett album och ett år senare har jag spelat in elva egenskrivna låtar som ges ut på mitt kommande debutalbum *In Between* i slutet av maj, under artistnamnet Remiha.

1.1 Syfte och forskningsfrågor

Syftet med mitt examensarbete är att analysera processen med att ge ut ett eget album och alla dess delmoment. Låtskrivningsprocessen, inspelningssituationen i studio, mixning och mastering. Frågeställningar för arbetet är:

- Hur har jag som person och musiker utvecklats under denna process?
- Hur kan denna process gynna mitt arbete som sångpedagog?

2 Forskningsmetod

Jag har valt att använda mig av empirisk forskningsmetod i detta arbete. I empirisk forskning baserar sig slutsatserna på sinnesintryck och erfarenhet, i stället för teori eller filosofiska resonemang. Man använder metoder som tillåter en att göra observationer som man kan basera slutsatserna på. (Ceder, 2020).

I mitt examensarbete har jag baserat mina slutsatser på min egen erfarenhet som musiker, sångpedagog och låtskrivare genom de observationer jag gjort under processen gång.

3 Låtskrivning

Jag kommer inte ihåg att jag skulle ha skrivit egna låtar när jag var liten, men olika konstformer som dans, teater och musik var alltid närvarande i barndomen. Som barn har man så mycket energi och genom dessa konstformer fick man utlopp för den.

Det otroligt fina med barnasinnen är fantasin, fördomsfriheten samt modet att uttrycka sig fritt, utan självzensur. När jag som 18-åring inledde mina musikstudier på Lappfjärds folkhögskola hade jag tyvärr tappat bort en stor del av detta barnasinne men när det kom till låtskrivning hade jag lyckats behålla delar av den naiva glädje och kreativitet som barn fördomsfritt har. Jag skrev mina första låtar med de ackord jag kunde "plinka" på piano eller gitarr och skrev de första textraderna som dök upp i tanken. Fokus låg inte på

slutresultatet, istället kunde jag glädjas över varje textrad som blev nedskrivnen och varje melodislinga som ackompanjerade dem.

Under studietiden hade vi några kurser där vi fick som uppgift att komponera egna låtar. Själva tanken att skriva musik väckte en iver, men jag upptäckte att jag alltid sönderanalyserade hurudan låt det skulle bli och jag trodde att låten skulle definiera vem jag är som musiker. Jag var rädd för att få en viss stämpel i pannan som jag inte var bekväm med. Alla dessa tankar gjorde att jag inte kunde låta mig själv vara kreativ och uttrycka mig fritt. Austin Kleons ord i boken *Steal like an artist* resonerar starkt med mig: *“Ifall jag hade väntat på att veta vem jag är eller vad jag är före jag var kreativ, skulle jag ännu också sitta här och försöka reda ut det istället för att få saker att hända”* (Egen översättning. Kleon, 2012, s. 27).

Det tog ett tag för mig att inse att min musik inte definierar mig som musiker eller vem jag är som person.

Som en del av processen i att utvecklas som musiker och låtskrivare hör det till att analysera sina framsteg samt sina låtar. Det är ett sätt att utvecklas som musiker samt låtskrivare. Men hur skall vi lyckas att objektivt granska oss själva samt vårt låtskriveri utan att censurera eller blockera oss själva?

“Writers block”, dvs. skrivkramp, är en slags ångest man kan känna då man inte lyckas med att överföra idéerna man har i sitt huvud ner på papper. Man kan också känna att vad än man skriver så är det banalt, fantasilöst eller att det inte skulle vara värt något. Det är ett temporärt tillstånd som kan uppstå till exempel på grund av att man själv eller någon annan har så höga förväntningar på en. För att förebygga skrivkramp kan man försöka se till att man skriver eller komponerar i tid, till exempel om man har en deadline på arbetet, att man inte lämnar det till sista minuten. Då har man möjlighet att känna sig mera fri i processen. Man kan också ta stöd av kolleger eller vänner, möjligtvis starta en slags stödgrupp var låtskrivare kan bolla idéer tillsammans samt söka stöd och inspiration av varandra. (writing center, u.å.).

Jag tror det är viktigt att göra saker som stimulerar dig och ger näring till din kreativitet.

Författaren Julia Cameron presenterar ett intressant koncept i sin bok *The Artist's way* var hon uppmanar att skriva "morgonsidor" och att hålla "konstnärsträffar" med sig själv. "Morgonsidorna" är enkelt förklarade tre sidor handskriven text som man ska skriva varje morgon strax efter att man stigit upp. Texten behöver inte bli konst eller poesi utan tanken är att tömma hjärnan.

"Konstnärsträffarna" är en bestämd tid som man spenderar med sig själv och ägnar tid åt den egna kreativa sidan, till den inre konstnären. Planera träffen på förhand, gör en utflykt, ha en lekträff där ingen annan är välkommen förutom man själv och den egna inre konstnären. (Cameron, 1992, s.31-53).

I processen med de egna kompositionerna hade jag aldrig några referenslåtar, utan bestämde mig från början att inte låsa mig till några specifika ramar. Det viktiga var att se vart musiken leder mig. Jag är dock medveten om att all musik, samt alla intryck man dagligen får, formar ens låtskrivande.

Kleon påpekar att ingen konst egentligen är fullkomligt originell. En bra artist förstår att ingenting kommer ut ur ingenstans. Kreativt arbete består av saker som gjorts tidigare. (Kleon, 2012, s. 7)

Eftersom att jag inte hade några specifika riktlinjer som jag följde under låtskrivandet kunde det ibland resultera i att jag inte alltid var fullt nöjd med vart låten sökte sig eller vilken genre låten blev i men nu i efterhand är jag väldigt nöjd med att låtarna blev just så som de blev. Det fanns absolut tillfällen där jag inte var nöjd och bestämde mig för att börja om, eller så gjorde jag ändringar på låtarna tills att jag var nöjd. I framtiden skulle jag dock gärna utveckla mitt låtskrivande t.ex. genom att sätta upp vissa ramar inför en låtskrivningssession. Man kan bland annat ha en referenslåt eller bestämma på förhand en viss genre eller ett tema för låten.

Till näst kommer jag gå in mera detaljerat på min kompositionsprocess. Fem av elva låtar på albumet skrev jag ensam och sex låtar har jag skrivit tillsammans med samma person som producerat mitt album. Fyra av de sex låtar som är gemensamt skrivna är några år gamla låtar, vilka vi har arrangerat om för albumet och de två kvarstående låtarna skrev vi tillsammans sommaren 2021. Jag har valt att berätta mera ingående om min

låtskrivningsprocess genom att beskriva de fyra låtar jag ensam komponerat, samt om de två nyare låtarna jag skrivit ihop med albumets producent.

3.1 Inside Out

Under de första veckorna av coronapandemin satte jag mig ner vid mitt elpiano hemma hos mina föräldrar. Jag började spela en ackordföljd som jag börjat leka med några månader tidigare. Jag upplevde att ackordens klang var melankoliskt vackra och återspeglade känslan som jag kände inombords. Jag började gnola på några fraser och lite senare hade jag skrivit ner två verser av text om situationen jag befann mig, känslan av att känna sig borttappad. *“My head and heart are at war, I can’t find the peace that I’m looking for”*. Jag spelade in en “slaskdemo” på min telefon och medan jag lyssnade på den upptäckte jag att jag inte spelade verserna i endast 4/4 taktart, utan verserna hade ett mönster av en takt 4/4, sedan en takt $\frac{3}{4}$, två takter 4/4, igen en $\frac{3}{4}$ takt, två takter 4/4 för att efterföljas med en takt 5/4 och tillbaka till 4/4. Men med texten och melodin kändes det väldigt naturligt och jag bestämde mig för att behålla verserna på det viset.

Men varje gång jag skulle skriva vidare på låten blev det stop. Ifall jag lyckades skriva något kändes allting fel eller att det inte tjänade låten. Före examenskonserten hade det blivit av en rutin att jag spelade upp mina låtar på sånglektionen och fick feedback på mina halvfärdiga låtar. Jag berättade om hur jag kände mig fast med låten och hur jag inte på något vis slapp vidare. Då uppmanade min dåvarande sånglärare att ställa frågor till min text. Vad händer näst? Hittar hen ur sin situation, hur i så fall? Eller kan man beskriva mera om den rådande situationen men från ett annat perspektiv? Frågeställningarna satte igång en process i mig och en tid senare hade jag lyckats skriva färdigt låten.

Låten fick en aning progressiv karaktär i och med sina olika delar. A-delarna har formen som de ovannämnda verserna och B-delarna har samma grund, minus takten i 5/4, men melodin formas till en ordlös melodislinga som upprepas. I C-delen får låten en aning mera mollaktig samt dissonant karaktär. Kören kommer in efter två takter med en ordlös melodislinga som också upprepas under leadsången. *“Somedays it feels like, I have no one to call, like I’m in this never-ending circle.”* C-delen efterföljs av D-delen som är en rubato

del med endast leadsång samt piano. I det här skedet sker en viss vändpunkt i texten. *“But I know some deep inside, I have my own road to take”*. Fastän jag kände mig borttappad när jag skrev låten hade jag alltid en känsla av att det finns hopp. Alla svar finns inom mig bara jag lyckas hitta dem. Denna del har ungefär samma ackord som A- och B-delarna men melodin liknar mera musikalsång.

E-delen vampar mellan två ackord. Låten har en känsla som är mera i dur, baserad på add-ackord¹ som bidrar med en mera hoppingivande känsla. Från en början hade jag tänkt att denna del skulle vara mera improvisatorisk men när jag bandade in demosång hemma märkte jag att en viss melodi samt struktur föddes. Texten är dock repetitiv och upprepas med några små variationer.

E-delen för oss tillbaka till en A-del, ända som skiljer sig är att denna A-del håller sig i 4/4. Inside Out fick sitt namn på grund av den blottande texten. Jag upplevde att jag vänt mig själv ut och in så att alla kunde se och höra mina innersta tankar och känslor.

3.2 In Between

Vanligtvis börjar min låtskrivningsprocess med att jag sätter mig ner vid pianot.

Med In Between började det också med att jag hade ett slags ackordmönster i högra handen som ville upprepa sig. Några dagar tidigare hade jag sett Netflix dokumentären *“Surviving death: berättelser från andra sidan”*. (Stern, 2021) I dokumentären får man ta del av olika personers nära döden-upplevelser samt berättelser om anhöriga som har mist en nära person. Dessa människooden berörde mig djupt och inspirerade mig till att skriva texten till låten.

Under samma tidsperiod när jag skrev In Between gick jag en kurs på skolan, var en av uppgifterna till kursen var att skriva ett stråkarrangemang till en valfri låt. Jag valde att skriva mitt arrangemang till In between. Före vi skulle banda in stråk på låten skickade jag det ursprungliga stråkarrangemanget till producenten och bad hen att utveckla arrangemanget. Slutresultatet blev bra, grunden hölls kvar och det blev en upplyftande effekt på helheten. In Between blev en ballad, vars taktart är 6/8, med en folkslig ton. I

¹ *additional* på engelska och indikerar att en ton adderas till durackordet.

slutet av inspelningsprocessen bestämde vi oss också för att banda in mandolin på låten. Det stärkte ytterligare folk-känslan i låten.

I slutet av sista refrängen lämnar pianot ensam och gör ett ritardando² in till outrodelen, var tempot byts till betydligt långsammare samt att känslan övergår till 4/4. Men när resten av kompbandet söker sig in i låten så övergår känslan igen till 6/8. Både under liveinspelningen samt när vi spelade in de andra instrumenten bad vi musikerna i fråga att fritt improvisera på outrodelen. Jag upplevde att denna del gav en ny dimension till helheten och känslan jag ville få fram i låten.

3.3 Suffering

Av alla mina låtar var Suffering den låten som kändes allra enklast att skriva. Jag skrev låten på ungefär en timme och ackorden samt texten föddes samtidigt. Harmoniskt är låten väldigt simpel, det är en fyra ackordsvända³ som upprepas i princip hela låten. Första gången jag upplevde klimatångest var jag bara tio år. Jag har minnesbilder av att ha sett en dokumentär på tv som berättade om hur ozonlagret blivit tunnare och att solen kommer för nära jorden. Under de senaste åren har klimatförändringen väckt mycket diskussion och b.la. svenska tonåringen och aktivisten Greta Thunberg har kämpat för att tillräckliga åtgärder skall tas för att stoppa jordens uppvärmning.

Suffering föddes från ett behov att få uttrycka klimatångesten jag känner.

Båda versernas två första fraser avslutas alltid med frasen "*I know you're suffering*", som känns som en slags vershook. I refrängen upprepas samma textrad, "*It's near, I feel the earth move under my feet*" som blev refrängens hook.

Ursprungligen hade jag tänkt mig att låten skulle börja med endast piano samt sång och att efter första refrängen skulle hela bandet komma med. Men tillsammans med bandet insåg jag att många av mina låtar börjar med endast piano och sång, som sedan bygger på hela låten. Så vi valde att Suffering skulle börja med fullt band och med ett åtta takters

² musikalisk term för att tempot avtar

³ Ett antal ackord som upprepas

intro med gitarren som spelar melodin. Detta tjänade låten mycket bättre. Slutligen fick låten ett slags rock/soul balladstuk.

Suffering har ett outro som vampar mellan två ackord, på samma sätt som i In Between outrot. Under vår övning med bandet före vår första studiosession föreslog någon av bandmedlemmarna att vi skulle slopa outrot helt och hållet i och med att det påminde så mycket om outrot i In between. Men jag upplevde att delen spelade en så stor roll i själva storyn så att utelämna den helt och hållet inte var en möjlighet. I tidigare versioner hade outrot endast piano och sång och senare hakade andra element på (exakt som i In Between), så vi valde att trummorna och basen fortsätter stadigt genast från outrots början. Jag ville ha en viss tyngd i delen och att den skulle växa konstant.

Mina vokaldelar i outrot har format sig under en längre tid men i januari i år så satte jag mig ner en kväll och arrangerade en viss form på sången, som jag sedan också valde att banda in samma månad. Då vi bandade låten i studion hade vi öppet slut, vi hade ingen bestämd längd eller form på outrot. På albumversionen blev outrot ungefär tre minuter.

3.4 Fear can't hold us

Under en längre tid hade jag analyserat och funderat kring hur rädsla påverkar oss samt hur rädslor kan dölja sig under andra känslor. Jag reflekterade över mitt eget liv, lät jag mig styras av rädsla? Jag ville lova mig själv att våga visa mitt sanna uttryck och öppet prata min sanning. Jag bestämde också att rädsla inte skall få styra mig därav titeln, Fear can't hold us. Låten blev en slags hyllning till att rädsla inte längre kan kontrollera en.

I låtskrivningsprocessen började introt först ta form och den blev så pass lång att jag valde att göra introt som en skild interlude⁴ på albumet. På delen spelar jag själv flygel, vilket var en ny upplevelse för mig. Låten har en vanlig låt form med vers, pre-chorus och refräng. Refrängens hook är nästan samma som låttiteln; *Fear can't hold us, no more*. På samma sätt som i Inside out, har den här låten också en ordlös vokalthook⁵ som upprepas efter verserna.

⁴ ett kort spår som inte är en fristående låt på t.ex. ett album

⁵ En detalj i låten, t.ex. en textfras som gör att lyssnaren känner igen och kommer ihåg låten

Låten slutar med ett marschkomp samt flera röster som sjunger refräng hooken.

I något skede planerade jag att banda in en större kör för slutet, det blev inte av men det blev allt som allt elva vokalister som bidrar med sin stämma på delen. Under inspelningarna bandade vi in flera tagningar med samma sångare och bad dem att sjunga med olika sounds. Tanken var att det skulle skapa illusionen av en stor folkmassa på slutet, som jag tycker vi lyckades relativt bra med.

3.5 Used to know

När jag skriver låtar ensam ser låtskrivningsprocessen oftast väldigt likadan ut. Jag sätter mig vid pianot och börjar improvisera. Vanligen söker jag först fram en ackordföljd jag gillar och så börjar jag gnola på en melodi med en slasktext. När sessionen är slut brukar jag banda ett röstmemo på telefon så att jag kommer ihåg vad jag skrivit nästa gång jag fortsätter att skriva på låten. Låtskrivandet brukar vanligtvis fortsätta med att jag skriver vidare på texten, i och med att jag upplever att det är lättare att hitta naturliga melodier ifall jag har en text att jobba med.

En sen kväll förra sommaren skrev jag ner texten till Used to know. Det kändes ovanligt för mig att ha en klar text som skulle endast tonsättas. I och med att jag skrivit de tidigare låtarna på egen hand bestämde jag mig genast för att jag ville fortsätta att skriva på låten tillsammans med en instrumentalist. Jag ville agera i huvudsak som topliner⁶ och överlämna resten till instrumentalisten. Under en av våra sessioner med producenten började vi jamma ihop Used to know. På förhand hade jag berättat till hen att jag gärna skriver låten i r&b soulstuk men andra riktlinjer hade vi inte. Vi fick ihop två verser, pre-chorus⁷ samt början till en refräng under vår session. Senare fick vi färdigt skrivet refrängerna samt en bridge⁸.

Jag gillar att skriva låtar tillsammans med andra, det är fint att kunna bolla idéer och chansen att falla i samma mönster är inte lika stor som när man skriver ensam. Dock

⁶ Personen som skrivit melodin till låten och vanligtvis texten

⁷ Dvs "förrefräng"

⁸ "Brygga" är en specifik del av låten

saknade jag en aning kontrollen som man har när man skrivit låtar ensam. Det kändes annorlunda att fråga någon annan vad för ackord, låten hade på en viss del osv. Men jag gillar absolut att skriva låtar ihop med andra och gör det mer en gärna flera gånger. Used to know blev den låten som skiljer sig mest från de andra låtarna på albumet stilmässigt. Ursprungligen skulle det också finnas en till låt i r`n`b/soulstuk på albumet men på grund av tidsbrist hann vi inte få låten inspelad i tid så att den skulle ha hunnit med på albumet. Jag upplever dock att låten har sin plats i helheten och jag anser inte heller att jag endast skulle vilja vara trogen till en viss genre.

3.6 Speechless

Speechless var den andra låten som vi skrev klart förra sommaren men första gången jag satte mig ner och började skriva på låten var redan för åtta år sedan. Då skrev jag två verser text som jag också använder i versionen som nu hörs på albumet. Jag kan inte påstå att jag under åtta år försökt skriva låten klar, men nu som då har jag tagit fram texten och försökt få en fortsättning på den, men utan att nå de resultat jag velat. Det har funnits många olika demoversioner på låten men ingen av dem har känts rätt. I början av sommaren bestämde jag mig för att göra ett ytterligare försök att skriva klart låten och denna gång löpte det på smidigare. Jag hade klart två verser från en tidigare demoversion och fick skrivet en pre-chorus, ett outro samt en refräng som senare blev en post-chorus⁹. Jag upplevde dock att låten kändes ännu halvfärdig och bad producenten att skriva låten klart med mig. Under vår session skrev vi ihop refrängen och fick en slutlig form på låten.

4 Instudering, arrangering & studioprocess

När jag hade skrivit klart låtarna bandande jag in dem hemma i ett inspelningsprogram och delade enkla demon till medmusikerna, i vilka jag spelade piano, sjöng leadsång och bakgrundskör. Jag hade också skrivit noter på låtarna som jag delade med bandet. Före

⁹ Dvs "efterrefräng"

vår första gemensamma övning hade jag gett enkla riktgivande instruktioner till bandet, t.ex. om låten skall ha vispar¹⁰ vs pinnar eller kontra vs elbas. Utöver det arrangerade vi tillsammans med bandet ihop versioner av låtarna. Under inspelningsprocessen har också ytterligare arrangering skett.

4.1 Inspelning i studion

Största delen av låtarna hade vi spelat på min examenskonsert våren 2021 samt på hösten under kongressen Musik & Talang i Vasa, så de flesta låtar var arrangerade samt inövade då vi inledde inspelningsprocessen under sommaren 2021. Inspelningarna av låtarna sträckte sig dock ända fram till mars 2022. Fyra av låtarna, Suffering, Inside out, In Between samt Used to know, hade jag bestämt på förhand att största delen av kompbandet inspelas live i studion, dvs. flygel/keyboard, kontra/bas samt trummor. Jag ansåg att vi skulle effektivisera inspelningsprocessen på detta vis men också att det gynnade låtarna i fråga. I de ovannämnda låtarna ville jag uppnå en viss livekänsla som var lättare att utföra ifall vi spelade in en del av instrumenten samtidigt. Vissa av låtarna hade också tempoförändringar och både "Suffering" samt "In between" låtarnas outrodel skulle få kännas spontana och improvisatoriska. Resten av elementen bandade vi in skilt på efterhand.

Största delen av låtarna är inspelade i Musikhuset studio i Jakobstad men också i producentens hemmastudio. Flygeln är inspelad i Schaumanssalen i Jakobstad. Under liveinspelningarna spelade pianisten i Schaumanssalen, trummisen i inspelningsrummet och basisten i kontrollrummet var jag också sjöng in slasksång. Det hela fungerade förvånansvärt bra men i och med att vi inte kunde se varandra, försvårades samspelet en aning.

Saxofonsolet i låten There's a place 2, samt mandolinen i In Between är inspelade hemma hos musikerna i fråga. Båda av dem var belägna i andra städer och det lättaste för alla parter var att musikerna spelade in sina spår hemma. Jag skickade senaste versionen,

¹⁰ Slagverktyg för trumma

samt notbilden på låten, och berättade kort vilka delar de skulle spela på men annars fick musikerna möjlighet att vara kreativa.

4.2 Spela in sång i studion

Under studietiden har det blivit en hel del studiosessioner men varje gång som jag är i studion blir jag påmind om hur annorlunda det är att sjunga i studio gentemot att sjunga live. Studios mickar plockar upp allting därav är man tvungen att vara extra uppmärksam med till exempel intoneringen. Att uppnå rätt känsla och sinnesstämning kan också vara en utmaning i studion. På en livespelning har man bandet bakom sig, adrenalin i kroppen samt interaktion med publiken medan i studion var det oftast bara jag och producenten, som förvisso kändes tryggt, men tidvis var jag tvungen att peppa mig själv. Ibland kunde de hjälpa med små medel som till exempel att ta av skorna eller att dämpa belysningen.

Bobby Owsinski pratar om "The three Ps: Pitch, Pocket, Passion" i boken *The Studio Musicians handbook*. Owsinski hävdar att man behöver dessa tre element i sin sång för att ha förstklassiga vokalinsatser. Han skriver även att intonering samt frasering går att åtgärda i efterhand men ifall du inte har passion, hörs det. (Owsinski, Paul III, 2009, s.175).

I stora hela gick inspelningarna av leadsången smärtfritt. Det mesta av leadsången bandades in i november 2021 under en tre dagars studiosession. Inspelningsprocessen underlättades mycket i och med att jag sjungit låtarna live vid många tillfällen och på alla sånger hade jag redan tidigare sjungit in demosång. Det ledde till att jag inte behövde sätta så stort fokus på det sångtekniska utan fick koncentrera mig på att lyckas få fram texterna samt rätt känsla i låten.

Det fanns dock en låt som bjöd på utmaningar under inspelningarna. Låten *Suffering* bandade vi om flera gånger i och med att jag aldrig var riktigt nöjd med min sånginsats. Det var något jag inte var beredd på, för i livesituationer hade jag aldrig upplevt låten svårsjungen. Refrängens text innehåller många ord med vokalen "i" vilket gav utmaningen att lyckas behålla ett varmt sound i sången utan att det kändes för snällt. Jag tror också

att i och med att kände mig tvungen att sjunga om delarna några gånger började jag känna en mental press för att lyckas. Det som underlättade inspelningen av sången avsevärt var också när vi insåg att jag inte skulle stå så nära mikrofonen när jag sjöng starkare i refrängerna. På en av sessionerna gjorde vi en sökning på plattformen Youtube med sökorden "belting in the studio" och första videon som kom upp var ett klipp från en studioinspelning med världsartisten Celine Dion. Vi lade då märke till att Celine stod relativt långt från mikrofonen då hon sjöng sina höga och starka toner. När jag testade sjunga in min sång på samma sätt, förlöpte det mycket smidigare. Det blev lättare att hålla klangen på sången och det kändes inte längre lika tungt att sjunga dessa delar.

Jag valde att banda in bakgrundskörerna själv innan jag tog in andra vokalister för att sjunga in stämmorna. Jag ansåg att det skulle bidra till ett mera fylligt stämpaket, men att det också hjälpte körvokalisterna att höra hurudant sound jag var ute efter.

I stort sett hade jag arrangerat alla stämmor innan vi bandade in dem men i någon låt gjorde vi små ändringar under studiosessionen. På låten Used to know arrangerade vi tillsammans med producenten bakgrundskörerna under en av våra studiosessioner.

Att banda in sången till albumet har varit väldigt lärorikt. Jag har fått chansen att använda hela mitt sångregister samt leka med olika sångsounds. Studion är en väldigt lärorik miljö var man får snabbt märka vad som fungerar och vilka saker man gärna vill fortsätta att utveckla.

4 Mixning och mastering

Jag visste redan i början av projektet att jag inte kommer mixa låtarna själv. Jag upplever inte att min kunskap om mixning räcker till för att jag skulle ha kunnat vara nöjd med slutresultatet. Så jag överlät det jobbet till personen som också producerat albumet. I mars då alla låtar var färdigt inspelade fick producenten helhjärtat fokusera på mixningen. Vart efter att hen mixat av låtarna skickades den senaste versionen till mig, så att jag fick lyssna igenom mixen i mina egna hörlurar hemma och skicka tillbaka feedback. Vårt samarbete har fungerat fint och jag har alltid upplevt att min feedback har tagits i

beaktande och nödvändiga ändringar har gjorts. Det har till exempel kunnat vara situationer var jag upplevt att någon stämman har drunknat i mixen eller att virvelsoundet¹¹ varit för skarpt. Några dagar innan det var deadline på att mixarna skulle vara klara, träffades vi med producenten i hans hemmastudio för att lyssna igenom låtarna tillsammans. Det var bra att få lyssna igenom versionerna i ordentliga högtalare gentemot att lyssna i mina hörlurar. Jag märkte att hörde saker som jag inte lagt märke till när jag lyssnat hemma i egna hörlurar. På till exempel en av låtarna upplevde jag att det fattades botten, då skruvade producenten sounden tills vi båda var nöjda.

Tillsammans med producenten åkte vi ner till Helsingfors i början av maj 2022 och deltog i masteringen av albumet. På webbsidan Splice beskriver Raman att mastering¹² är slutsteget i processen att slutföra en låt genom att tillämpa subtila tekniska detaljer som tillåter låten att passa in med andra låtar på marknaden. I mastringen putsar man själva ljudbilden på låten. (Raman, 2019)

Vi fick lyssna igenom alla låtar i studion och hen berättade för oss hur hen upplevt mixarna och vad hen hade främst gjort under mastringen av låtarna. Hen påpekade att min röst är ganska vass någonstans i övre mellanregistret och att hen hade använt en viss plugg som hade mjukat upp dessa delar i sången. Man märkte faktiskt en stor skillnad på sångmixen efter mastringen, fastän jag ansett att slutliga mixen redan lät bra. Det var överlag en fin upplevelse att få höra de egna låtarna i mastrarens högtalarsystem.

5 Slutdiskussion

I över ett och ett halft år har jag jobbat mer eller mindre dagligen med detta projekt, dvs. med mitt första, egna album. Det är en obeskrivlig känsla att veta att vi lyckades. Jag skrev och komponerade låtar som jag kan stå bakom, vi övade samt arrangerade dem, spelade in låtarna i studion, de gick genom mixnings och masteringskedet och nu är albumet utgivet så att alla kan ta del av det. Det känns otroligt att jag endast känner glädje och tacksamhet. Under processens gång var jag beredd på en riktig känslostorm, att jag

¹¹ Virveltrummans sound i mixen

¹² Sista steget i en inspleneringsprocess var man putsar ljudbilden

skulle vilja inhibera hela projektet eller att jag skulle känna mig missnöjd med helheten, men till min glädje kan jag säga att vägen hit har varit relativt smärtfri, eller åtminstone under tiden vi jobbat med albumet. Jag tror att jag gick igenom alla mina största madrömsscenarier samt mindervärdeskomplex åren före jag började jobba med albumet, så allt det var redan processerat när vi började denna resa.

En av de absolut viktigaste saker jag tar med mig från tiden när jag jobbat med albumet är insikten att inte sätta så stort fokus på slutresultatet utan istället fokusera på processen. Både under processens gång och tiden efter har jag lyckats skifta mitt fokus och låta mig själv vara kreativ och uttrycka mig. Slutresultatet blir inte alltid som man önskat sig eller något man vill dela med resten av världen men huvudsaken är att man fortsätter att skriva och komponera. För ibland händer det att man åstadkommer någonting som är värt att jobba vidare på.

Jag upplever att jag utvecklats både som musiker, låtskrivare samt person under denna process. Det är sällan man har chansen att vara delaktig i varje delmoment av ett projekt på det här viset. Största saken jag ändå tar fasta på är att jag lyckats hålla upp kreativiteten eller snarare väcka den till liv efter att jag känt mig väldigt låst i en längre tid. Jag tror också att mitt självförtroende har växt under projektet. Jag känner en ny iver för nya projekt och tar emot nya jobb mera självsäkert.

Jag upplever också att jag hittat nya sångsätt, nya sounds, under denna process. Antagligen mycket tack vare arrangeringen men också när jag låtit mig själv vara mera fri i processen och inte censurerat mig själv som jag har haft benägenhet till tidigare.

Jag anser att denna process kommer att gynna mig i mitt arbete som sångpedagog och har redan upplevt situationer där jag anser att processen med albumet har underlättat mitt arbete. Det finns många elever som är intresserade av låtskrivning eller skriver egna låtar och som gärna vill jobba på dem eller få feedback under lektioner. Tack vare denna process tror jag att jag har mera att komma med i situationer som dessa. Jag hävdar också att det mycket viktigt att man som pedagog själv är aktiv i branschen på ett eller annat vis. Jag har märkt att det finns elever som längtar efter mera än endast sångtekniska tips av sina lärare. Vilket jag förstår mycket väl, man vet själv som elev att sånglektionerna

varit så mycket mera än att öva själva sjungandet. Det har också varit mycket diskussioner om branschen, någon att se upp till samt ett stöd i stunder var man möjligtvis fallit i en svacka.

Under tiden som vi jobbade med albumet stötte vi inte direkt på några problem men tiden var vår värsta fiende. Alla som var involverade i projektet hade mycket andra saker på gång och det krävdes noggrann planering för att få ihop bland annat studiosessionerna. Utgivningen av albumet framskred en aning från det som var ursprungligen planerat. Tanken var att jag skulle ge ut albumet i början av året 2022 men utgivningen skedde i slutet av maj samma år. Nu i efterhand anser jag att den ursprungliga tidpunkten var en aning ambitiös i och med att vi till sist och slut hade så pass många låtar att spela in och att det var så många personer involverat i detta projekt. Vi hann bli oroliga några dagar före albumsläppet att musiken inte skulle hinna laddas upp på alla streaming tjänster i tid. Låtarna hann laddas upp i tid men t.ex. på Spotify syntes albumet inte förrän på sen eftermiddag under utgivningsdagen. Så med nästa projekt kommer jag garanterat reservera ännu längre tid för själva distributionen.

När jag började detta projekt ett och ett halvt år sedan tänkte jag att denna process möjligtvis blir ett bra avslut på det jag nångång på börjat. Men under processens gång väcktes glöden till liv och inspirationen tog över. Jag känner starkt att detta är en början på ett nytt kapitel snarare än ett avslut på någonting. För tillfället planeras det spelningar med nya materialet samt eventuell ep¹³ eller ett singelsläpp redan i höst.

Jag väntar med iver vad framtiden har att komma med och känner mig full med tillförsikt i vetandet att jag klarar av det som krävs av mig för att skapa goda produktioner, som person, konstnär och musiker.

¹³ En term som används för ett musikalbum som har färre låtar än ett fullängdsalbum

Källförteckning

Cameron, J. (1992). *Tie luovuuteen. Henkinen polku syvempään luovuuteen*. Helsinki: Liike Kustannus / Kustannusosakeyhtiö Otava 2021

Ceder, E. (red.). (2020). *Vad är empirisk forskning?* Hämtat 25.5.2022 från <https://www.cafealar.se/vad-ar-empirisk-forskning/>

Celine Dion Recording A Belting Masterclass (1997 Studio Session) / "The Reason"
[Videoklipp] Hämtat 20.4.2022 från <https://www.youtube.com/watch?v=onioBX8E9X8>

Cleon, A. (2012) *Steal like an artist*. New York: Workman Publishing Co., Inc.

Owsinski, B. & III, P. (2009). *The Studio Musician's Handbook*. Milwaukee: Hal Leonard Books
An Imprint of Hal Leonard Corporation

Raman, R. (red.). (2019). *What is mastering?* Hämtat 25.5.2022 från https://splice.com/blog/mastering-101-what-is-mastering/?utm_source=google&utm_medium=cpc&utm_campaign=Google_Search_Acquisition_Sounds_Nonbrand_DSA_ROW&utm_content=sounds&utm_term=&campaignid=13577111017&adgroupid=123041963239&adid=528665014304&gclid=CjwKCAjwp7eUBhBeEiwAZbHwkQpkDv2ic0wOddOXfku70oIZV1YyHov9RuTojBmHSiFvXH63Ux6ubBoCvwEQAvD_BwE

Stern R. (Producent). (2021) *Surviving death: Berättelser från andra sidan*. [Dokumentärserie]. USA

Writing center. (u.å.). *Writer's block*. Hämtat 19.5.2022 från
<https://writingcenter.gmu.edu/guides/writers-block>

Bilagor

Bilaga 1

Not på låten "Inside Out"

Inside Out

Rebecca Varhama

Intro ♩ = 60 **A**

Gm9add11 Gm9add11 Gm9add11 B♭sus2/E♭ Fsus2 Gm7add11

My head and heart are at war I

6 Gm7add11 B♭sus2/E♭ Fsus2 Gm7add11

ca - n't find the peace that I'm loo-king for

9 Gm7add11 B♭sus2/E♭ Fsus2 Gm9add11

B Thoughts are spi-nning ro - and a-nd ro-und I can't see nor fi-gure it o - ut

12 Gm9add11 B♭sus2/E♭ Fsus2 Gm7add11 Gm9add11

Uuuh... Uuuh...

16 B♭sus2/E♭ F Gm9add11 Gm9add11

A2

19 Gm9add11 B♭sus2/E♭ Fsus2 Gm7add11 Gm7add11

dark and I lost the sense of ti-me I can't find the

23 B♭sus2/E♭ Fsus2 Gm7add11 Gm7add11

way that will lead me o - ut I guess some deep down in m-y so-ul I

B2

26 B♭sus2/E♭ Fsus2 Gm7add11 Gm9add11 B♭sus2/E♭ Fsus2

kn-ow where the ans-wer li-es Uuuh...

Bilaga 2

Länk till albumet

https://open.spotify.com/album/14PJWd2Y4NQCfBkQMY8ZqD?si=HQ_2_2wcQ2GVhVgjh_u6kEg